

Львівський інститут
Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
(назва навчального підрозділу)

Кафедра менеджменту, економіки та туризму

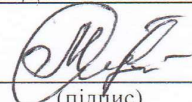
Затверджую:
Заступник директора з навчально-методичної та виховної роботи

Євгенія ПАРФЕНЮК
(ПІБ)
29.08.2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту, економіки та туризму
(назва кафедри)

Протокол № 01/25/26 від 28.08.2025 р.

Завідувач кафедри

(підпис)
Марта ОЛІХОВСЬКА
(ПІБ)

«Етика бізнесу»

Спеціальності: **073 «Менеджмент»**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Менеджмент»**

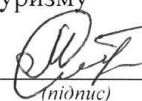
Спеціалізація: _____

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Оліховська Марта Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри менеджменту, економіки та туризму

(підпис)**Викладач:**

Оліховська Марта Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри менеджменту, економіки та туризму

(підпис)

Силябус розглянуто на засіданні кафедри
менеджменту, економіки та туризму
Протокол № 01/25/26 від 28.08.2025 р.

ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

**Львівський інститут
Кафедра менеджменту, економіки та туризму
Загальна інформація про навчальну дисципліну**

Назва навчальної дисципліни	Етика бізнесу
Шифр та назва спеціальності	073 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції : 20 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	5 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-menedzhmentu-ekonomiky-ta-turyzmu/navchalno-metodychne-zabezpechennya-1y-bakalavrsky-riven/sylabusy-osvitnikh-komponentiv/vybirkovi-spetsialnosti-073-menedzhment/etyka-biznesu/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Оліховська Марта Володимирівна</i>	
Науковий ступінь	кандидат економічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	завідувач кафедри менеджменту, економіки та туризму
Дисципліни, які викладає НПП	етика бізнесу, бізнес-тренінг, бізнес-комунікації в менеджменті
Напрями наукових досліджень	Організація ділового спілкування, оформлення договорів співпраці, ділові прийоми, особливості ділових етикетів, оформлення ділових документів, організація публічних виступів тощо.
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Google scholar : https://scholar.google.com.ua/citations?user=FWMd2w4AAAAJ&hl=uk ORCID : https://orcid.org/0000-0002-2699-7684
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	olih.marta@gmail.com
Контактний тел.	+38 (098) 251-30-90
Портфолію викладача на сайті кафедри/ Інституту/ Академії	https://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-menedzhmentu-ekonomiky-ta-turyzmu/osobovyy-sklad/ken-dotsent-olikhovska-marta-volodymyrivna/

1. Анотація курсу. Етика бізнесу (*business* – справа, професія), або ділова етика, як предмет вивчення і викладання в університетах, а також в школах менеджерів, управлінців та підприємців отримала активний розвиток в 70-і рр. ХХ ст. в США у зв'язку з виявленням фактів корупції серед державних службовців, а також у зв'язку з сумно знаменитим Уотергейтським скандалом. Стало очевидним, що порушення етики з боку окремих осіб руйнують соціальні зв'язки, а також підривають довіру суспільства до бізнесу і до держави в цілому.

Не випадково найбільш успішні підприємці – це яскраві, креативні, нестандартні особистості. Біля витоків епохи підприємництва стоять такі ж яскраві і багатогранні особистості, як біля витоків епохи Відродження. Більше того, саме бізнес перебуває в авангарді всіх соціальних перетворень, тому від того, наскільки моральні норми, цінності і принципи будуть асимільовані сучасним бізнесом, залежить майбутнє всього суспільства.

Метою вивчення дисципліни є:

- володіти навичками вирішення моральних дилем етики бізнесу;
- використовувати способи збільшення ефективності організації;

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- міст основних понять: предмет етики бізнесу, деструктивний і продуктивний бізнес, національний менталітет, організаційний порядок; легальність, легітимність, ліберальні реформи, ринок, рентабельність, рамковий порядок, патерналізм, конфлікт інтересів, службове інформування;

- основні проблеми і завдання етики бізнесу;
- причини актуальності етики бізнесу у світі і в нашій країні;
- роль бізнесу (соціальну і моральну);
- теоретичне, нормативне та дескриптивне зміст етики бізнесу;
- роль професійних співтовариств;
- роль ліберальної ідеології в нашій країні.

Пререквізити навчальної дисципліни: вступ до спеціальності «Менеджмент», менеджмент, історія менеджменту.

Інтегральна компетентність	ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті. ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні компетентності	СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну

	взаємодію при вирішенні професійних завдань.
Програмні результати навчання	<p>ПРН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПРН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p> <p>ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПРН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.</p>

Зміст навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семинарські /Практичні заняття	Самостійна робота	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕТИКИ БІЗНЕСУ					<p>Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; аналітичний метод; синтетичний метод; практичний (робота з економічними моделями, статистичними даними, графіками); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз економічних ситуацій; дискусії, дебати; мозковий штурм; ситуативне моделювання; відпрацювання навичок моделювання); кейс-метод (аналіз реальних економічних ситуацій, пошук проблем, пропозиція рішень, побудова моделей); моделювання професійної діяльності (побудова економічних моделей, прогнозування, сценарне моделювання).</p> <p>Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, аналітичні завдання, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність, завдання на аналіз даних і моделей); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань; оцінювання проєктних та лабораторних робіт (моделювання економічних процесів, прогнозування).</p>
Тема 1.	Етика бізнесу як навчальна дисципліна	2	2	8	
Тема 2.	Етика бізнесу у міжнародному середовищі	4		8	
Тема 3.	Організація та проведення ділових переговорів	4	2	8	
Тема 4.	Правила проведення ділових нарад. Правила підготовки до ділових виступів	4	2	8	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕТИКИ БІЗНЕСУ					
Тема 5.	Ділові прийоми: форми та етикет. Написання ділових документів	2	2	8	
Тема 6.	Вимоги до ділового листування. Етика телефонного спілкування	2	2	8	
Тема 7.	Імідж ділової людини. Національні особливості етики бізнесу	2	2	8	
МКР			2		
Всього:		20	14	56	
Форма контролю: залік					

Зміст навчальної дисципліни (заочна форма навчання)

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семинарські /Практичні заняття	Самостійна робота	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕТИКИ БІЗНЕСУ					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; аналітичний метод; синтетичний метод; практичний (робота з економічними моделями, статистичними даними, графіками); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз економічних ситуацій; дискусії, дебати; мозковий штурм; ситуативне моделювання; відпрацювання навичок моделювання); кейс-метод (аналіз реальних економічних ситуацій, пошук проблем, пропозиція рішень, побудова моделей); моделювання професійної діяльності (побудова економічних моделей, прогнозування, сценарне моделювання). Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, аналітичні завдання, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність, завдання на аналіз даних і моделей); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань; оцінювання проектних та лабораторних робіт (моделювання економічних процесів, прогнозування).
Тема 1.	Етика бізнесу як навчальна дисципліна	2	1	12	
Тема 2.	Етика бізнесу у міжнародному середовищі			12	
Тема 3.	Організація та проведення ділових переговорів			12	
Тема 4.	Правила проведення ділових нарад. Правила підготовки до ділових виступів.			12	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕТИКИ БІЗНЕСУ					
Тема 5.	Ділові прийоми: форми та етикет. Написання ділових документів	2	1	12	
Тема 6.	Вимоги до ділового листування. Етика телефонного спілкування			12	
Тема 7.	Імідж ділової людини. Національні особливості етики бізнесу			12	
Всього:		4	2	84	
Форма контролю: залік					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Етика бізнесу» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекцій, вивчення базової та додаткової літератури, сучасних періодичних видань, електронних ресурсів і баз даних, а також нормативно-правових актів, що регламентують економічну діяльність. Самостійна робота включає виконання практичних завдань (написання рефератів та есе, аналіз кейсів, підготовка результатів власних досліджень для участі у конференціях, конкурсах наукових робіт, публікації статей та тез) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем дисципліни; підготовку доповідей і презентацій за тематикою семінарських занять; переклад і опрацювання фахових текстів англійською або іншими іноземними мовами; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, зокрема модульних контрольних робіт і підсумкової атестації.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний, проміжний (модульна контрольна робота) і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних/семінарських занять, при оцінці завдань для самостійного опрацювання. Його метою є систематична перевірка:

1. засвоєння теоретичних основ організаційної поведінки на індивідуальному, груповому та організаційному рівнях;
2. розуміння мотивації, установок, сприйняття та поведінки працівників в організації;
3. умінь аналізувати групову динаміку, комунікації, конфлікти, стреси та поведінкові аспекти управління;
4. здатності застосовувати концепції лідерства, командоутворення та організаційної культури у практичних ситуаціях;
5. навичок інтерпретації поведінки персоналу та прогнозування реакцій на організаційні зміни.

Форми участі здобувачів освіти, що підлягають поточному контролю:

- виступи та презентації з окремих тем;
- усні повідомлення та обговорення практичних ситуацій;
- участь у групових дискусіях, рольових іграх, ділових вправах;
- аналіз кейсів;
- виконання письмових завдань (есе, реферати, аналітичні нотатки);
- підготовка коротких оглядів концепцій і теорій;
- самостійне опрацювання навчальної та наукової літератури.

Методи поточного контролю:

1. усний контроль (опитування, бесіда, презентація результатів);
2. письмовий контроль (есе, реферат, тестові завдання);
3. комбінований контроль (аналіз ситуації з усним або письмовим обґрунтуванням рішень);
4. оцінювання активності та участі у практичних і семінарських заняттях;
5. робота з проблемними ситуаціями (case-study, рольові моделі поведінки, групові завдання).

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань							Проміжний контроль	Підсумковий контроль	Загальна кількість балів
								Модульна контрольна робота (МКР)	Залік**	
Робота на семінарському занятті	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	20	визначається як сума балів за змістовими модулями	100
	8	6	6	6	6	6				
Самостійна робота	6	6	6	6	6	6	6			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Оцінювання здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<http://maup.com.ua/assets/files/publ-adm/nakaz-191.1-0.pdf>) та «Критеріїв оцінювання знань і умінь студентів в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<http://maup.com.ua/assets/files/pdf/ocin-znan-stud.pdf>).

Завдання на самостійну роботу формуються викладачем у розрізі кожної теми та передбачає вивчення теоретичного матеріалу, що не охоплюється лекційно (у формі письмового конспекту), розв'язування тестів до тем, розв'язування кейсів до теми; виконання індивідуальних завдань.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Етика бізнесу» проводиться на останньому занятті у письмовій формі у вигляді виконання індивідуальних завдань.

1. Практичне завдання (ситуаційна задача) – аналіз простої ситуації з дисципліни з формулюванням коротких висновків.

Максимальна оцінка: 5 балів.

2. Тестові завдання одиничного варіанту відповіді – 5 завдань (кожне оцінюється у 2 бали), що охоплюють основні поняття, а також матеріал лекцій і самостійного опрацювання.

Максимальна оцінка: 10 балів.

3. Теоретичне питання відкритого типу – 1 запитання, що передбачає розгорнуту письмову відповідь

Максимальна оцінка: 5 балів.

Максимальна кількість балів за модульну роботу: 20 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Етика бізнесу»: при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);

- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;

- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (E) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

A - 18–20 балів (>90% виконання)

B - 16–17 (80%)

C - 14–15 (70%)

D - 12–13 (60%)

E - 10–11 (>50%)

FX - 10 (менше 50%)

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Етика бізнесу» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, модульного контролю та заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

**Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше 89 балів в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Етика бізнесу» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і семінарських/практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Етика бізнесу» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Політика курсу передбачає, що оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчально-методичні матеріали, що забезпечують супровід дисципліни: підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій тощо, перелік яких надається нижче (рекомендовані джерела інформації).

Рекомендовані джерела (література)

Основна (базова):

1. Балджи М. Д. Етика бізнесу : навч. посіб. Київ : ФОП Гуляєва В.М., 2021. 332с.
2. Борисюк О. В. Професійна етика фінансиста : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2025. 114 с.
3. Гриньова В. М., Писаревська Г. І. Етика та соціальна відповідальність бізнесу : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 198 с.
4. Дибчинська Я. С., Шавкун І. Г. Етика бізнесу : навч. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Менеджмент». Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 156 с.
5. Кадикало А. М. Етика бізнесу: нові виклики та теми : навч. посіб. Львів : Новий світ-2000, 2025. 235 с.

Додаткова:

6. Бізнес-етика: конспект лекцій : навч. посіб. / М. М. Дученко, О. А. Шевчук ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 56 с.
7. Бондарчук В., Томашівський О. Бізнес-культура як основа успішного розвитку підприємництва в Україні. *Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва* : мат. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дубляни, 28 трав. 2025 р.). Львів : ЛНУВМБ ім. С. З. Гжицького, 2025. 300 с. С. 251-252.
8. Воронкова В. Г., Беліченко А. Г., Мельник В. В. Етика ділового спілкування : навч. посіб. Львів : Магнолія-2006, 2023. 312 с.
9. Дороніна М. С., Кравченко О. В. Етика управління та ділове спілкування : навч. посіб. Харків : ФОП Панов А. М., 2024. 210 с.
10. Калюжка Н. С. Етика професійного і ділового спілкування : навч.-метод. посіб. Київ : ФОП Гуляєва В. М., 2022. 228 с.
11. Кремень В. Г. Професійна етика : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 320 с.
12. Лозниця В. С. Етика та психологія ділових відносин : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2021. 368 с.
13. Мельников А. М., Коваленко О. А., Пундяк Н. Б. Основи організації бізнесу : посібник. Київ : ЦНЛ, 2023. 200 с.
14. Орбан-Лембрик Л. Е. Етика ділового спілкування : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2021. 256 с.
15. Палеха Ю. І. Ділова етика та культура спілкування : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 256 с.
16. Скрипник М. І. Корпоративна культура та ділова етика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 216 с.
17. Томашевський Ю., Томашівський О. Канали розподілу як інструмент формування бізнес-культури клієнтоорієнтованого підприємства. *Організаційно-економічні та соціальні складові розвитку підприємництва* : мат. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дубляни, 28 трав. 2025 р.). Львів : ЛНУВМБ ім. С. З. Гжицького, 2025. 300 с. С. 248-250.
18. Шевченко Л. С. Комунікативна етика в професійній діяльності : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 184 с.
19. Olikhovska M., Tomashivskiy O., Vantsura M., Strylinskiy O. Ensuring the culture of professional communication in pedagogical conditions through the implementation of digital technologies. *Modern pedagogical technologies and innovative methods* : The 8th International scientific and practical conference. (Seville, Spain. February 25-28, 2025). International Science Group. 2025. 310 p. Pp. 63-65.

Інтернет-джерела:

1. Бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbu.gov.ua/>
2. Державний комітет України із статистики. URL : www.ukrstat.gov.ua
3. Журнал «Компаньон». URL : www.companion.ua
4. Інтернет-портал для управлінців. URL : www.management.com.ua
5. Інтернет-портал з проблем менеджменту. URL : www.12manage.com
6. Нормативно-правова база України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/>
7. Самоменеджмент керівника. URL : http://www.elitarium.ru/2013/02/13/samomenedzhment_rukovoditelja.html
8. Студентська електронна бібліотека. URL : <http://www.lib.ua-ru.net/>
9. Українська мережа ділової інформації. URL : www.liga.net